ΕΠΛ421 - Προγραμματισμός Συστημάτων

Διάλεξη 3

Διαχείριση Συστημάτων UNIX Ι

Δημήτρης Ζεϊναλιπούρ

Περιεχόμενο Διάλεξης

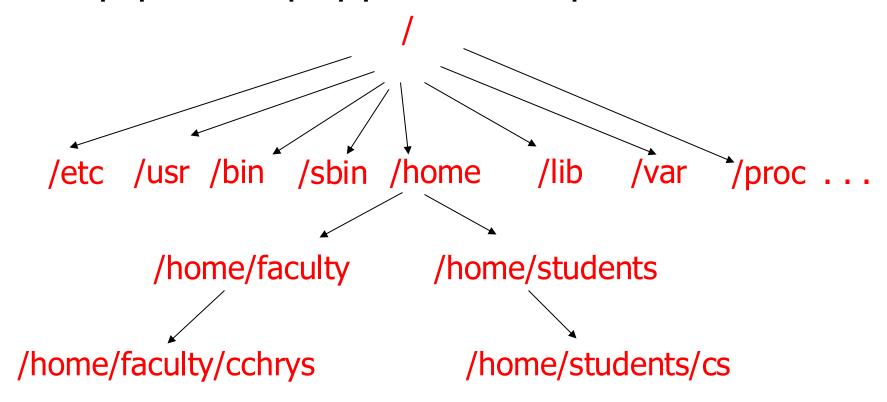
- Δομή καταλόγων (Is, cd, pwd, pathnames, pushd, popd), χώρος δίσκου (du, df),
 Σύνδεσμοι (συμβολικοί, σκληροί In).
- Συμπίεση-αποσυμπίεση (zip/unzip, gzip/gunzip, bzip2/bunzip2, tar)
 - Παράδειγμα Backup (με public/private keys)
- Ιδιοκτησία και Δικαιώματα Πρόσβασης (chmod, chgrp, chown, umask, suid, sgid, sticky bit),
- Προσθήκη Χρηστών (useradd/ldap)

- Το **UNIX μεταχειρίζετα**ι τα πάντα ως **αρχεία**
 - Standard text files and binaries
 - Κατάλογοι (Directories)
 - Σύνδεσμοι (Links)
 - Συσκευές
 - τερματικό (terminal), πληκτρολόγιο, σκληρός δίσκος, ..
- Αυτό πάει πίσω στο σχεδιασμό του UNIX
 προσπαθώντας να κρατήσει τα πάντα απλά.
 - Μεταχειρίζοντας τα πάντα το ίδιο επιτρέπει σε μια απλή διεπαφή να αλληλεπιδρά με όλα με τον ίδιο τρόπο.

• Δομή Αντεστραμμένου Δέντρου

•

- Ριζικός κατάλογος (Root) ολόκληρου του συστήματος

/boot

- Αρχεία που χρησιμοποιούνται κατά την εκκίνηση.
- To "/boot/vmlinuz..." μονολιθικός πυρήνας του Linux ή /mach_kernel πυρήνας του MACOSX;

/bin

Binaries (τα σημαντικότερα, όπως shells, ls, grep, ...)

/usr/bin

Binaries (λιγότερο σημαντικά, εργαλεία που χρησιμοποιούνται από τον χρήστη όπως mysql,
 gnome, ρχτροικτλος πλους πλους είναλιπούρ ©

/sbin και /usr/sbin

- System Binaries (Εκτελέσιμα που χρησιμοποιούνται για συντήρηση
 - Χαμηλού Επιπέδου (/sbin): reboot, grub (bootloader), mount, tcpdump, iptables, nmap, κτλ.
 - Υψηλού Επίπεδου (/usr/bin): π.χ., httpd, squid, sshd, vsftpd, dovecot κτλ.

/usr

- Περιέχει δεδομένα που σχετίζονται με τους χρήστες, Π.Χ.,
 - user binaries, τα έγγραφά τους, βιβλιοθήκες, **επικεφαλίδες αρχείων, κλπ...** ΕΠΛ 421 – Προγραμματισμός Συστημάτων, Παν. Κύπρου - Δημήτρης Ζεϊναλιπούρ ©

- /lib (MacOSX => usr/lib & /Library)
 - Διαμοιραζόμενες Βιβλιοθήκες (Shared libraries) για προγράμματα που γίνονται linked δυναμικά (όπως τα DLL's στα Windows)
 - Π.χ., /lib/libc-2.5.so είναι η βιβλιοθήκη της C στο UNIX η οποία δένεται δυναμικά με το εκτελέσιμο. Στα windows από την άλλη προγράμματα C είναι statically linked με τις βιβλιοθήκες (παρεχεται από τον compiler)

dev

- Συσκευές (π.χ. disk, cdrom, dvd, port, audio, κλπ). Θυμηθείτε ότι στο Unix τα πάντα είναι αρχεία!
- /home (MacOSX => /Users)
 - Αποθηκεύονται οι λογαριασμοί χρηστών ΕΠΛ 421 Προγραμματισμός Συστημάτων, Παν. Κύπρου Δημήτρης Ζ Π.χ., /home/facultly/dzeina/

/var

 Χώρος όπου διατηρούνται δεδομένα τα οποία αλλάζουν συχνά (π.χ., logs, emails, εργασίες που γίνονται queued, π.χ., printer jobs)

/proc (not available on MacOSX ⊗)

- Χώρος όπου «φυλάγονται» (με νοητό τρόπο όχι πραγματικά) πληροφορίες για τις υπό εκτέλεση διεργασίες (ανοικτά αρχεία, μνήμη, κτλ)
 - Π.χ., cat /proc/\$\$/status δείχνει πληροφορίες για την διεργασία του κελύφους που εκτελείτε.
- /etc: Configuration files (inittab: processes started at system bootup, fstab: file systems and their mount points)
- · /lost+found: files that it restores after a system crash

Δομή Καταλόγων στο Android (Linux Kernel 2.6)

SH0APPL00803:

app-cache

config cache

sdcard

acct

mnt d

etc

system

sys

shutdown.bravo.rc

sbin

proc init.rc

init.goldfish.rc

init.bravo.rc

init

default.prop

data

bootcomplete.bravo.rc

root

dev

Simple:

Use terminal app from Play Store (e.g., iTerminal

Programmer:

ADB Bridge part of the android SDK

Automations!

\$ adb shell Is -R (list subdirectories recursively)

https://gist.github.com/Pulimet/5013acf2cd5b28e55036c82c91bd

56d8

Researcher:

[C51] "Managing Smartphone Testbeds with SmartLab",

Georgios Larkou, Constantinos Costa, Panaviotis Andreou,

Andreas Konstantinidis, Demetrios Zeinalipour-

Yazti, Proceedings of the 27th USENIX Large Installation

System Administration Conference (LISA'13), Washington

D.C., USA pp. 115-132, ISBN: 978-1-931971-05-8, **2013**.

Πλοήγηση στη Δομή Καταλόγων

- Εντολή /s (επιλογές -a, -l, -r, -R, -t, -i)
 - Λίστα αρχείων και καταλόγων στο υφιστάμενο κατάλογο
 - -a: (all) do not ignore files starting with. (hidden files)
 - -/: use a long listing format -rw-r--r-- 1 dzeina faculty 950784 Sep 14 13:29 01.Introduction.ppt
 - -r: reverse order while sorting (αντίστροφη ταξινόμηση)
 - -R: list subdirectories recursively (αναδρομικά)
 - -t: sort by modification time (ταξινόμηση βάσει του χρόνου τροποποίησης)
 - -i: print the index (inode) number of each file

Πλοήγηση στη Δομή Καταλόγων

• Ιδιότητες Αρχείων

- Δικαιώματα
- Αριθμό Σκληρών Συνδέσμων
- Ιδιοκτήτης
- Ομάδα Ιδιοκτήτη
- Μέγεθος
- Χρόνος Τροποποίησης
- Όνομα

```
bash-3.1$ ls -IR test

test:

total 8

drwxr-xr-x 2 cchrys tspecial 4096 Jan 23 23:56 test1

drwxr-xr-x 2 cchrys tspecial 4096 Jan 23 23:56 test2

test/test1:

total 0

-rw-r--r-- 1 cchrys tspecial 0 Jan 23 23:56 test1.txt

test/test2:

total 0

-rw-r--r-- 1 cchrys tspecial 0 Jan 23 23:56 test2.txt
```

drwxr-x--- 2 dzeina faculty

40 Oct 24 2006 zei

File Creation Timestamps [atime, mtime, ctime and crtime/btime (ext4)]

```
$ touch test.txt
$ stat test.txt
 File: 'test.txt'
  Size: 0
                 Blocks: 0 IO Block: 1048576 regular empty file
Device: 3fh/63d Inode: 6670939444 Links: 1
Access: (0600/-rw-----) Uid: (1240/ dzeina) Gid: (231/ faculty)
Context: system u:object r:nfs t:s0
Access: 2018-03-28 11:31:19.705349937 +0300
                                            # time of last access (of the file's content) - R *
                                            # time of last data modification (file's content) – W or A
Modify: 2018-03-28 11:31:19.705349937 +0300
Change: 2018-03-28 11:31:19.705349937 +0300
                                            # time of status change (inode change)
Birth: - # ext4 newly introduced attribute to show when it appeared on filesystem
$ echo "a" > test.txt
$ stat test.txt
  File: 'test.txt'
                 Blocks: 8 IO Block: 1048576 regular file
  Size: 2
Device: 3fh/63d Inode: 6670939444 Links: 1
Access: (0600/-rw-----) Uid: (1240/ dzeina) Gid: (231/ faculty)
Context: system u:object r:nfs t:s0
Access: 2018-03-28 11:31:19.705349937 +0300
                                            * Relatime (deferred atime
Modify: 2018-03-28 11:31:40.629763232 +0300
Change: 2018-03-28 11:31:40.629763232 +0300
                                            updates) in 2 slides
Birth: -
```

File Creation Timestamps [atime, mtime, ctime and crtime/btime (ext4)]

```
$ chmod 777 test.txt
$ stat test.txt
  File: 'test.txt'
  Size: 2
                  Blocks: 8 IO Block: 1048576 regular file
Device: 3fh/63d Inode: 6670939444 Links: 1
Access: (0777/-rwxrwxrwx) Uid: (1240/ dzeina) Gid: (231/ faculty)
Context: system u:object r:nfs t:s0
Access: 2018-03-28 11:31:19.705349937 +0300 # time of last access (of the file's content) - Read
Modify: 2018-03-28 11:31:40.629763232 +0300 # time of last data modification (file's content) - Write or A
Change: 2018-03-28 11:33:14.851150111 +0300 # time of status change (inode change)
Birth: -
$ cat test.txt
$ stat test.txt
  File: 'test.txt'
  Size: 2 Blocks: 8 IO Block: 1048576 regular file
Device: 3fh/63d Inode: 6670939444 Links: 1
Access: (0777/-rwxrwxrwx) Uid: (1240/ dzeina) Gid: (231/ faculty)
Context: system u:object r:nfs t:s0
Access: 2018-03-28 11:33:32.247672734 +0300
Modify: 2018-03-28 11:31:40.629763232 +0300
Change: 2018-03-28 11:33:14.851150111 +0300
Birth: ΕΠΛ 421 – Προγραμματισμός Συστημάτων, Παν. Κύπρου - Δημήτρης Ζεϊναλιπούρ ©
                                                                                   3-13
```


Noatime, Relatime mounts

- Normal mounting according to POSIX is atime, however certain filesystems use noatime (atime never accessed) or relatime
- relatime maintains atime data, but not for each time that a file is accessed.
 - With this option enabled, atime data is written to the disk only if:
 - the file has been modified since the atime data was last updated (mtime time of last file's content data modification – W or
 - the file was last accessed more than a certain amount of time ago (by default, one day).

```
cat /proc/mounts | grep students
pallene.in.cs.ucy.ac.cy:/home/students /home/students nfs4
rw,relatime,vers=4.1,rsize=1048576,wsize=1048576,namlen=255,hard,
proto=tcp,timeo=600,retrans=2,sec=sys,clientaddr=10.16.1.101,loca
l_lock=none,addr=10.16.1.33 0 0
```

Πλοήγηση στη Δομή Καταλόγων

- Eντολή cd
 - Αλλαγή τρέχοντος καταλόγου
- Ειδικοί Κατάλογοι-Συμβολισμοί
 - Κατάλογος-ρίζα (/)
 - Τρέχων κατάλογος (.)
 - Γονικός κατάλογος (..)
 - Κατάλογος Αφετηρίας (\$HOME) (~)
 - Αυτοί οι κατάλογοι μπορούν να «στοιβαχθούν»
 - Π.χ. ../.. → δυο κατάλογοι πάνω από τον τρέχων κατάλογο

Πλοήγηση στη Δομή Καταλόγων

- Εντολή pwd (ή echo \$PWD)
 - Εμφάνιση Απόλυτου ονόματος-μονοπατιού τρέχοντος καταλόγου
- Ονόματα-Μονοπάτια
 - Απόλυτα
 - Πάντοτε ξεκινά από τον κατάλογο-ρίζα (/)και περιλαμβάνει όλη τη διαδρομή
 - Π.χ. /home/faculty/dzeina/public
 - Σχετικά
 - Σχετικά με τον τρέχων κατάλογο
 - Π.χ. ~/public

Προχωρημένη Πλοήγηση στη Δομή Καταλόγων

- Eντολή pushd <dir>
 - «Σπρώχνει» ένα κατάλογο σε μια στοίβα
 - Επίσης μετακινούμαστε στο κατάλογο <dir>
- Εντολή *popd*
 - «Βγάζει» την κεφαλή Χ από τη στοίβα
 - Επίσης μετακινούμαστε στο κατάλογο <X>
- Μια στοίβα είναι γνωστή ως LIFO
 - Last In, First Out
- Εκτελώντας: pushd
 - παραθέτει το περιεχόμενο της στοίβας.

Χώρος Δίσκου και Όριο Χρήσης

- Έλεγχος χρήσης χώρου δίσκου
 - Eντολή du (disk usage)
 - Δείχνει πόσο χώρο (σε kilobytes) δεσμεύεται για κάθε αρχείο ή κατάλογο (αναδρομικά)
 - μ du −c: συνοψίζει το τελικό άθροισμα σε bytes.
 - du –s: εκτελεί την ανάδρομη αλλά παρουσιάζει μόνο το άθροισμα του μεγέθους του καταλόγου (όχι το μέγεθος κάθε επί μέρους καταλόγου)

Παραδείγματα

/ -	c answers.tx	t input.txt	du z	ei	du -s	zei	
28	answers.txt		0 20	zei/s1 zei	20	zei	
4	input.txt	Find Largest File	in UNI	К (e.g., ра	rtition fi	lled)	
32	total	du -a /dir/	sort	-n -r	head	l -n	20

- Έλεγχος διαθέσιμου χώρου δίσκου
 - Εντολή df −h (human readable output)

• Δείχνει πόσος χώρος (σε kilobytes) είναι διαθέσιμος

στο file system

Ο λογαριασμός του χρήστη έχει περιορισμένο χώρο. Χρησιμοποιείται ένα όριο χρήσης (quota) για να ελεγχθεί ο διαθέσιμος χώρος. quota -v # display disk usage and limits

000				/ \	Terminal — ssh — 106
Filesystem	Size	Used	Avail	l se ⁹	Mounted on
/dev/mapper/VGSystem-	LVroot			/ \	
	2.0G	881M	1002M	47%	/
/dev/mapper/VGSystem-	LVtmp				
	992M	34M	908M	4%	/tmp
/dev/mapper/VGSystem-	LVvar				
	3.2G	1.3G	1.8G	41%	/var
/dev/mapper/VGSystem-	LVopt				
	496M	113M	359M	24%	/opt
/dev/mapper/VGSystem-	LVusr				
	4.4G	2.8G	1.40	67%	/usr
/dev/mapper/VGSystem-	LVusrL	ocal			
	496M	64M	407M	14%	/usr/local
/dev/sda1	99M	40M	55M	43%	boot
tmpfs	2.0G	0	2.00	0%	/dev/shm
/dev/mapper/VGData-LV	data				
	56G	33G	210	61%	sys-data
csfs5.cs.ucy.ac.cy:/h	ome/pr	ojects	5		
	25G	21G	3.40	87%	/home/projects
csfs3.cs.ucy.ac.cy:/h	ome/su	pport			
	100G	68G	33G	68%	/home/support
csfs1.cs.ucy.ac.cy:/h	ome/fa	culty			
	432G	410G	23G	95%	/home/faculty
csfs7.cs.ucy.ac.cy:/h	ome/st	udents	5		
	170G	130G	41G	77%	/home/students
csfs4.cs.ucy.ac.cy:/h	ome/re	search	า		
_	342G	338G	4.3G	99%	/home/research
Χίπτοου - Λημήτος	7c	ίναλι	ποίο	\bigcirc	3-20

ΕΠΛ 421 - Προγραμματισμός ΣΝΕιδμΜομητέν. Κύπρου - Δημήτρης Ζεϊναλιπούρ


```
dmslv100@dmslv100:~$ sudo lsblk -o NAME,FSTYPE,SIZE,MOUNTPOINT,LABEL
[sudo] password for dmslv100:
NAME
              FSTYPE
                        SIZE MOUNTPOIN LABEL
sda
                    1T
⊢–sda1 vfat
                        1G /boot/efi
⊢–sda2 ext4
                        2G /boot
∟sda3
              LVM2 member 1020.9G
 ∟ubuntu--vg-ubuntu--lv ext4
                             100G /
sdb
                    1T
                   1024M
sr0
```

Isblk lists information about all available or the specified block devices. The **Isblk** command reads the **sysfs** filesystem and **udev db** to gather information.

\$sudo fdisk –l # manipulate disk partition table

Disk /dev/sda: 1 TiB, 1099511627776 bytes, 2147483648 sectors

Disk model: Virtual disk

Units: sectors of 1 * 512 = 512 bytes

Sector size (logical/physical): 512 bytes / 512 bytes I/O size (minimum/optimal): 512 bytes / 512 bytes

Disklabel type: gpt

Disk identifier: CB2BC496-C1F9-4A8F-8C6A-3869306055F9

Device Start End Sectors Size Type

/dev/sda1 2048 2203647 2201600 1G EFI System /dev/sda2 2203648 6397951 4194304 2G Linux filesystem /dev/sda3 6397952 2147481599 2141083648 1020.9G Linux filesystem

Disk /dev/sdb: 1 TiB, 1099511627776 bytes, 2147483648 sectors

Disk model: Virtual disk

Units: sectors of 1 * 512 = 512 bytes

Sector size (logical/physical): 512 bytes / 512 bytes I/O size (minimum/optimal): 512 bytes / 512 bytes

Disk /dev/mapper/ubuntu--vg-ubuntu--lv: 100 GiB, 107374182400 bytes, 209715200 sectors

Units: sectors of 1 * 512 = 512 bytes

Sector size (logical/physical): 512 bytes / 512 bytes

I/O size (minimum/optimal): 512 bytes / 512 bytes ΕΙΙΛ 42 Ι – Προγραμματισμός Συστημάτων, Παν. Κύπρου - Δημήτρης Ζεϊναλιπούρ ©

Mount 1TB NVMe on Ubuntu Host

create mount folder

sudo mkdir /media/nvme1TB

format file system

sudo mkfs.ext4 /dev/sdb

mount filesystem

sudo mount /dev/sdb /media/nvme1TB/

```
sudo Isblk -o NAME, FSTYPE, SIZE, MOUNTPOINT, LABEL
NAME
                ESTYPE
                           SIZE MOUNTPOINT LABEL
sda
                      1T
                          1G/boot/efi
⊢–sda1
                 vfat
                           2G/boot
⊢–sda2
                 ext4
L-sda3
               LVM2 member 1020.9G
 ∟ubuntu--vg-ubuntu--lv ext4
                                100G/
                        1T/media/nvme1TB
sdb
              ext4
sr0
                    1024M
```

\$ mount # not mounted

yet :-(

sysfs on /sys type sysfs (rw,nosuid,no dev,n oexec,relatime)
proc on /proc type proc (rw,nosuid,no dev,n oexec,relatime)

udev on /dev type devtmpfs (rw,nosuid,relatime,size=51508796k,nr_inodesdevpts on /dev/pts type devpts (rw,nosuid,no exec,relatime,gid=5,mo de=620 tmpfs on /run type tmpfs (rw,nosuid,no dev,n oexec,relatime,size=10309016k effvarfs on /sys/firmware/efi/effvars type effvarfs (rw,nosuid,no dev,n oexec, /dev/mapper/ubuntu--vg-ubuntu--lv on / type ext4 (rw,relatime)

security's on /sys/kernel/security type security's (rw,nosuid,no dev,noexec,retmpfs on /dev/shm type tmpfs (rw,nosuid,nodev,inode64)

tmpfs on /run/lock type tmpfs (rw,nosuid,nodev,noexec,relatime,size=5120k group 2 on /sys/fs/cgroup type cgroup2 (rw,nosuid,nodev,noexec,relatime,rps tore on s_y s/fs/fsptore type pstore (rw,nosuid,nodev,noexec,relatime) bpf on /sys/fs/bpf type bpf (rw,nosuid,nodev,noexec,relatime,mode=700)

systemd-1 on /proc/sys/fs/binfmt_misc type autofs (rw,relatime,fd=32,pgrp-debugfs on /sys/kernel/debug type debugfs (rw,nosuid,nodev,noexec,relatim hugetb fs on /d ev/hugepages type hugetlbfs (rw,nosuid,nodev,noexec,relatime,page mqueue on /d ev/mqueue type mqueue (rw,nosuid,nodev,noexec,relatime) tracefs on /sys/kernel/tracing type tracefs (rw,nosuid,nodev,noexec,relatime fusectl or /sys/fs/fuse/connections type fusectl (rw,nosuid,nodev,noexec,relatime fusect) or /sys/kernel/config type configfs (rw,nosuid,nodev,noexec,relatime /dev/sda2 on /boot type ext4 (rw,relatime)

/dev/sda1 on /b oot/efi type vfat (rw,relatime,fmask=0022,dmask=0022,cod

binfmt_misc on /proc/sys/fs/binfmt_misc type binfmt_misc (rw,nosuid,no detmpfs on /run/user/1000 type tmpfs (rw,nosuid,no dev,relatime,size=103090

cd /media/nvme1TB; touch file # create a file on new mount

Φύλαξη Χώρου Δίσκου

- Συμπίεση αρχείων
 - Εντολή zip
 - Κάθε αρχείο που συμπιέζεται αντικαθίσταται με ένα αρχείο με προέκταση .zip
 - Παράδειγμα: **zip file.zip** *
 - Εντολή gzip
 - GNU εκδοχή του *zip*
 - Κάθε αρχείο που συμπιέζεται αντικαθίσταται με ένα αρχείο με προέκταση .gz
 - Εντολή *bzip2*
 - Διαφορετικός αλγόριθμος (LZW)
 - Κάθε αρχείο που συμπιέζεται αντικαθίσταται με ένα αρχείο με προέκταση .bz2

Επιλογή -ν

- Verbose mode δείχνει την αναλογία συμπίεσης για κάθε αρχείο που επεξεργάζεται
- Τυπώνει: total bytes=55, compressed=44 -> 20% savings

Φύλαξη Χώρου Δίσκου

- Αποσυμπίεση αρχείων
 - Εντολή unzip
 - Εντολή gzip -d (decompress) ή gunzip
 - Εντολή bzip2 -d ή bunzip2

Φύλαξη Χώρου Δίσκου

Verbosely (δηλ., δείχνει τι συμπιέζεται στο tar file)

extract

- Eντολή tar (επιλογές -c, -f, -t, -v, -x)
 - Σώζει πολλά αρχεία μαζί σ' ένα ενιαίο αρχείο και διατηρεί πληροφορίες του filesystem όπως user, group permissions, dates, directory structures.
 - TAR: Tape Archive
- Παραδείγματα
 - tar -cvf archive.tar foo bar
 - Δημιουργεί το tar_file από τα αρχεία foo και bar.
 - tar -xvf archive.tar
 - Εξάγει όλα τα αρχεία από το tar_file.
 - tar -cvfz archive.tar.gz foo bar
 - Δημιουργεί συμπιεσμένο tar_file (με τον αλγοριθμο gzip) από Λ 421.– Προχρομματισμός Σματημάτων, Παν. Κύπρου Δημήτρης Ζεϊναλιπούρ ©

Παράδειγμα Εργαλείου Backup

```
# Execute every day at 02:30
# crontab -e
# Add: 30 2 * * * /home/faculty/dzeina/backups/anyplace/wwwbackup.sh
#!/bin/bash
# ALWAYS remember to have #!/bin/bash (no spaces) in the first line of the script for
it to be executed by crond! Also check permissions to be 755 so that crond can have
execute permissions on the file
date
# carry out remote backup
echo -e "Backup WWW Play Web ap.cs.ucy.ac.cy .."
ssh -l anyplace ap.cs.ucy.ac.cy tar -zcvf /tmp/anyplace-www-daily-backup.tar.gz /home/anyplace
echo "Done"
# transfer on csucy remote backup
echo -e "Transferring remote /tmp/anyplace-www-daily-backup.tar.gz locally ..."
scp anyplace@ap.cs.ucy.ac.cy:/tmp/anyplace-www-daily-backup.tar.gz
/home/faculty/dzeina/backups/anyplace/anyplace-www-daily-backup.tar.gz
echo "Done"
# delete remote backup
ssh -1 anyplace ap.cs.ucy.ac.cy rm -rf /tmp/anyplace-www-daily-backup.tar.qz
```


Συμβολικοί Σύνδεσμοι

- Ειδικός τύπος αρχείου: ΌΧΙ αρχείο δεδομένων, αλλά αρχείο που περιέχει ένα δείκτη σε κάποιο άλλο αρχείο (δηλ., σαν Shortcut στα Windows).
 - Δρα ως συντόμευση
 - Συντόμευση σε ένα κατάλογο
 - Παρέχει ένα γρήγορο σύνδεσμο σε οποιοδήποτε αρχείο.

```
cs4038.in.cs.ucy.ac.cy - PuTTY

bash-3.1$ ls -1 test/LinkToFile2.txt
lrwxrwxrwx 1 cspgcc1 cspg 20 Jan 24 10:32 test/LinkToFile2.txt -> test/test2/test2.txt
bash-3.1$
```

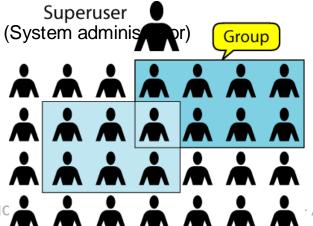

Σύνδεσμοι

- Εντολή /n (επιλογή -s) < TARGET> < NAME>
 - -s δηλώνει ένα συμβολικό σύνδεσμο (symbolic link)
 - χωρίς την επιλογή αυτή, ένας σκληρός σύνδεσμος (hard link)
 δημιουργείται με το περιεχόμενο του target αρχείου.
 - Π.χ., In –s oldfile symboliclinkfile
- Διαφορά μεταξύ ενός σκληρού και ενός συμβολικού συνδέσμου:
 - Θα εξηγηθεί αργότερα πιο αναλυτικά.
 - Προκαταρτική επεξήγηση:
 - Συμβολικός σύνδεσμος: Ένα αρχείο (ή κατάλογος) Χ, μαζί με πολλές εγγραφές μετα-πληροφοριών (inodes) που αναφέρονται στο Χ.
 - Κάθε inode meta-πληροφοριών είναι σαν Shortcut
 - Σκληρός σύνδεσμος: Ένα αρχείο (ή κατάλογος) Χ, μαζί με 1 εγγραφή μέταπληροφοριών (inode) που αναφέρεται στο Χ. Η εγγραφή μέτα-πληροφοριών (inode) καταγράφει πόσοι αναφέρονται στο εν λόγω αρχείο.

- Χρήστης (User): οποιοσδήποτε έχει λογαριασμό στο UNIX σύστημα
- Οι χρήστες οργανώνονται σε *Ομάδες* (*Groups*).
 - ένας ή περισσότεροι χρήστες μπορούν να ανήκουν σε πολλαπλές ομάδες.

ΕΠΛ 421 – Προγραμμ

- Για να βρεις πληροφορίες σε ποια/ες ομάδα/ες ανήκει ένας χρήστης:
 - Εντολή groups <username>

```
bash-3.1$ groups dzeina
```

dzeina : faculty ep1371

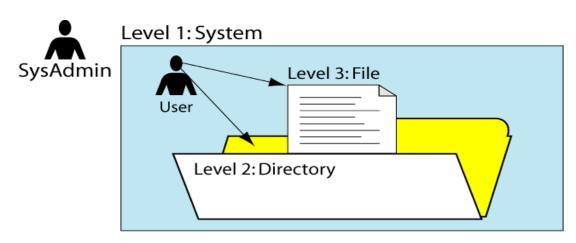
bash-3.1\$ groups cchrys

cchrys: tspecial epl001 csphd visiting epl371

- Σημείωση: Στο UNIX, κάθε χρήστης ΠΡΕΠΕΙ να είναι μέλος τουλάχιστο μιας ομάδας (αυτή που ορίζεται από το GID μέσα στο /etc/passwd) 3-32

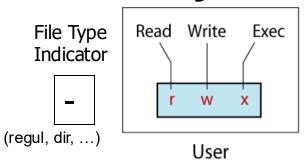

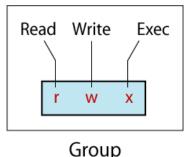
- Επίπεδα Ασφάλειας:
 - Σύστημα, Κατάλογος, Αρχείο
 - Ασφάλεια Συστήματος: ελέγχεται από τον διαχειριστή του συστήματος (system administrator)
 - Κατάλογος και Αρχείο: ελέγχεται από το χρήστη στον οποίο ανήκει

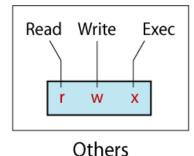

Κώδικας Δικαιωμάτων Πρόσβασης*

- User (Χρήστης-Ιδιοκτήτης): Ο δημιουργός του αρχείου
- Group (Ομάδα): Σετ από χρήστες που ομαδοποιούνται
- Others (Υπόλοιποι): Οποιοσδήποτε λογαριασμός που δεν ανήκει στην Ομάδα αλλά ανήκει σε άλλη ομάδα
- Τρεις τύποι δικαιωμάτων πρόσβασης:
 - r read
 - w write
 - x execute
 - permission denied

^{*} Is⊟al ≪fileΠρ**directory**≫ς Συστημάτων, Παν. Κύπρου - Δημήτρης Ζεϊναλιπούρ ©

• Τι υποδηλώνει το κάθε είδος πρόσβασης;

Τύπος Πρόσβασης	Σημασία για <u>Αρχείο</u>	Σημασία για <u>Κατάλογο</u>
r (read)	View file contents	List directory contents
w (write)	Change file contents	- Change directory contents (create and remove files in that dir.)
x (execute)	Run executable file	- Access files explicitly (by name) in the given folder
-	Permission denied	Permission denied

How to provide RWX Access to specific Other?

- chmod xx7 folder
 - gives access rwx to other, might be necessary e.g.,
 to allow the cron job user access a given directory.
 - At the same time other processes also have this right.
 - How to fix it?
- Solution 1: Make him the Owner of the folder
 - chown -R user2:group2 /home/user1/documents
 - Problem: we lose access to the folder (i.e., we become others :-(
- Solution 2: setfacl/getfacl next slide ...

Access Control Lists (ACLs) of files and directories.


```
1)dzeina@ada> getfacl test/
# file: test/
# owner: dzeina
# group: faculty
user::rwx
group::---
other::---
1)dzeina@ada> setfacl -m u:root:rwx test
1)dzeina@ada> getfacl test/
# file: test/
# owner: dzeina
# group: faculty
user::rwx
user:root:rwx
group::---
            · Προγραμματισμός Συστημάτων, Παν. Κύπρου - Δημήτρης Ζεϊναλιπούρ ©
```

•setfacl: Invokes the program to manage permissions. •-m: This flag is used to Modify permissions. •u:root:rwx: Specifies the user root (u:root) and grants him reading, writing, and execution permissions (:rwx). •test: The target file/folder to which permissions are modified/applied.

• Δείκτης Τύπου Αρχείου

Χαρακτήρας	Δείκτης Τύπου Αρχείου
d	Directory
b	Block-type special file (π.χ., DVD, CDROM, DISK)
C	Character-type special file (π.χ., terminals, printers και networks)
I	Symbolic L ink
р	Pipe
S	Socket
ΕΠΛ 421 — Προγρα —	μματισμός Συστημάτων, Παν. Κύπρου - Δημήτρης Ζεϊναλιπούρ © 3-38 Regular file

- Ελέγχοντας τα Δικαιώματα:
 - Εντολή /s -/ <file_OR_dir_name>

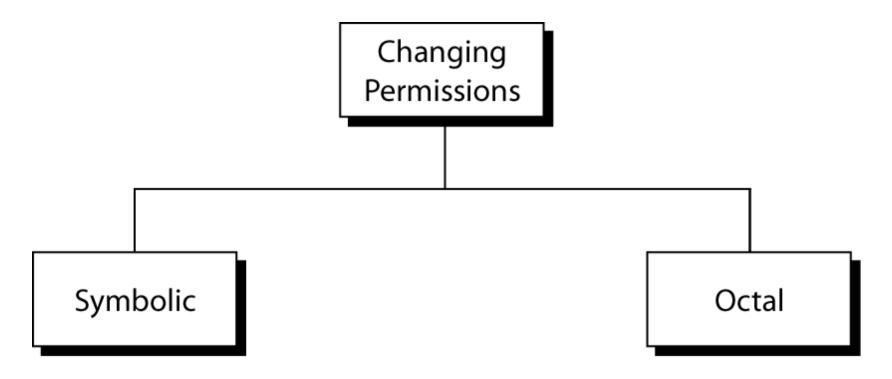
```
bash-3.1$ Is -IR test/ | head
total size of all files in the list (measured in 512 B)

Permissions, Hard-Links, User, Group, FileSize, Last Modified Date + Time,
Filename
-rw-r--r- 2 cspgcc1 cspg 28 Jan 25 14:35 HardLinkToFile1.txt
lrwxrwxrwx 1 cspgcc1 cspg 20 Jan 24 10:50 SymbLinkToFile2.txt -> test/test2/test2.txt
drwxr-xr-x 4 cspgcc1 cspg 50 Jan 28 17:25 test1
drwxr-xr-x 2 cspgcc1 cspg 22 Jan 24 10:42 test2

test/test1:
total 4
drwxr-xr-x 2 cspgcc1 cspg 24 Jan 23 22:41 test1 1
```

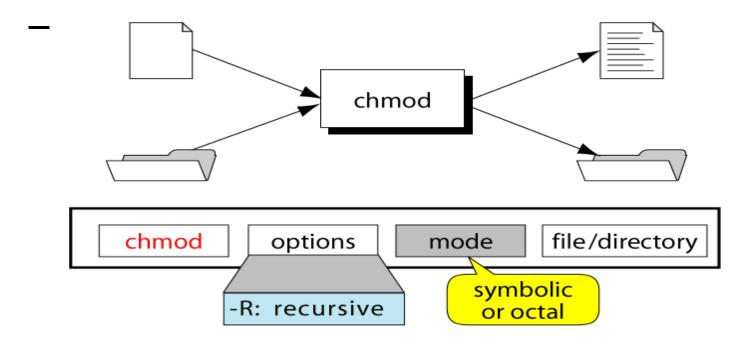

• Αλλαγή Δικαιωμάτων:

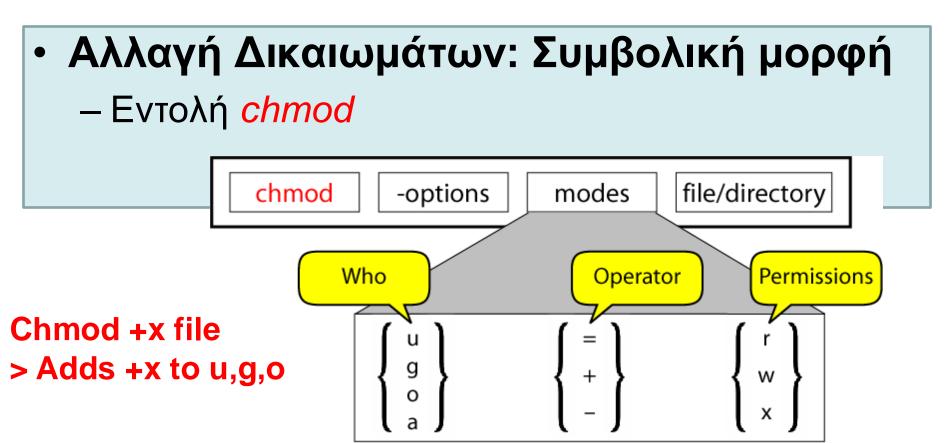

- Αλλαγή Δικαιωμάτων:
 - Εντολή chmod → μόνον ο ιδιοκτήτης (ο su)
 (και άλλα μέλη της ομάδας κάτω από ορθά δικαιώματα μπορούν να το πράξουν!)

Example

chmod u=rwx,g+w,o-w memo.doc

chmod +x


```
Stouch testfile
$1s -al testfile
-rw-r--r-- 1 dzeina staff 0 Feb 14 11:27 testfile
$chmod +x testfile
$1s -al testfile
-rwxr-xr-x 1 dzeina staff 0 Feb 14 11:27 testfile
$chmod = testfile
$ ls -al testfile
      ---- 1 dzeina staff 0 Feb 14 11:27 testfile
$chmod 777 testfile
$ ls -al testfile
-rwxrwxrwx 1 dzeina staff 0 Feb 14 11:27 testfile
```


- Αλλαγή Δικαιωμάτων: Συμβολική μορφή
 - Εντολή chmod

chmod who operation permissions filename

- u for user
- g for group
- o for others
- a for all

- + for add
- for remove
- = for assign (set)

- r for read
- w for write
- x for execute

Αλλαγή Δικαιωμάτων: Συμβολική μορφή
 – Παράδειγμα:

```
bash-3.1$ ls -l test.txt
-rw-r--r-- 1 cspgcc1 cspg 0 Jan 30 19:38 test.txt
```

Αλλαγή των δικαιωμάτων πρόσβασης έτσι ώστε όλοι να μπορούν να το διαβάζουν και να το εκτελούν και μόνο ο ιδιοκτήτης και η ομάδα να μπορούν να γράφουν σ' αυτό (ΓWX ΓWX Γ-X):

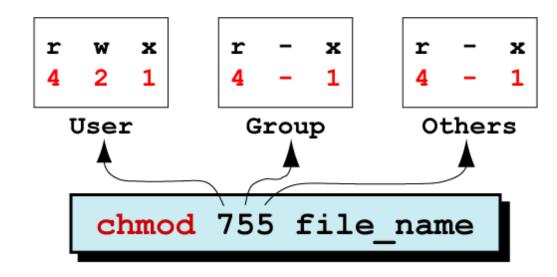
```
bash-3.1$ chmod ug=rwx,o+x test.txt
bash-3.1$ ls -l test.txt
-rwxrwxr-x 1 cspgcc1 cspg 0 Jan 30 19:40 test.txt
```

chmod o= test.txt → αφαιρει τα δικαιώματα από O group

• Αλλαγή Δικαιωμάτων: Οκταδική μορφή

- Αλλαγή Ιδιοκτησίας
 - Εντολή chown <new_owner> <filename>
 - Αλλαγή ιδιοκτητησίας ενός αρχείου → μόνον ο ιδιοκτήτης (και ο su) μπορεί να το πράξει!
 - Με την αλλαγή, ο νέος ιδιοκτήτης είναι ο μόνος που μπορεί να δώσει τα δικαιώματα πίσω (και ο su).

chown root /directory

Change the owner of /directory to "root". The group of /directory is changed to root's default group (i.e., root).

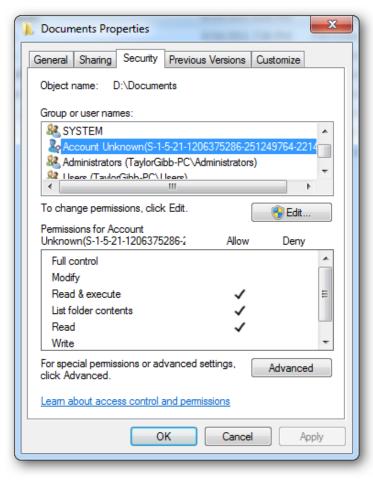
chown root:staff /directory

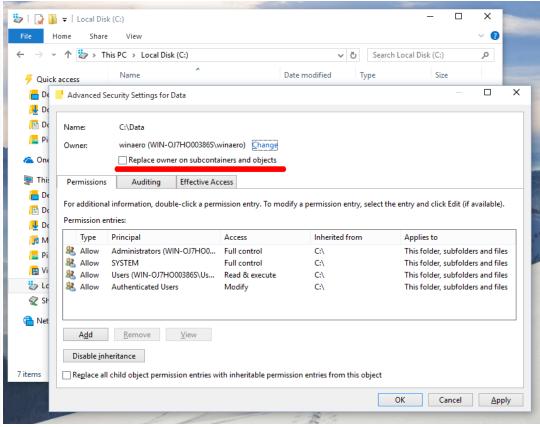
Likewise, but explicity change the group of /directory to "staff". (recall that a user might belong to several groups)

chown -hR root /directory

Change the owner of /directory recursively (-R) to "root" (including the traversal of symbolic links. Used ΕΠΛ 421 – Προγραμματισμός Συστημάτων, Παν. Κύπρου - Δημήτρης Ζεϊναλιπούρ © (-h) to exclude them.)

Taking Ownership in Windows (Fixing Orphaned Users)

- Αλλαγή Ομάδας
 - Εντολή chgrp <new_group> <filename>
 - Αλλαγή ομάδας (effective group) ενός αρχείου σε μια άλλη ομάδα στην οποία ανήκει ο χρήστης
 - Μπορεί να επιτευχθεί και με την chown

```
bash-3.1$ ls -1 test.c
-rw-r--r-- 1 cchrys tspecial 55 Mar 17 2015 test.c
bash-3.1$ groups cchrys
cchrys: tspecial epl001 csphd visiting epl371
bash-3.1$ chgrp visiting test.c
bash-3.1$ ls -1 test.c
-rw-r--r-- 1 cchrys visiting 55 Mar 17 2015 test.c
bash-3.1$ groups cchrys
cchrys: tspecial epl001 csphd visiting epl371
Δείτε Επόμενη Διαφάνεια για βασική & συμπληρωματική ομάδα!
```

Primary / Supplementary Groups (groups, id)

- Ανά πάσα στιγμή, ένας UNIX χρήστης φέρει ένα user id (uid) και ένα group id (gid).
- Παράλληλα, ένας χρήστης μπορεί να ανήκει και σε άλλα groups, το πρώτο (default) εκ των οποίων ονομάζεται βασική ομάδα (Primary Group), ενώ τα υπόλοιπα συμπληρωματικές ομάδες (Supplementary Groups)

```
$ groups # print the groups a user is in
faculty epl371 epl132 anyplacegrp epl646 colloqgrp crowdgrp smartpgrp
    smartgrp smartlgrp smartnet tvmgrp

$ id # print group names and their group IDs
uid=1240(dzeina) gid=231(faculty)
    groups=231(faculty), 306(epl371), 314(epl132), 348(anyplacegrp), 411(epl646)
    ,426(colloqgrp), 446(crowdgrp), 453(smartpgrp), 466(smartgrp), 483(smartlgrp
    ),488(smartnet),505(tvmgrp)

$ newgrp epl371 # αλλαγή βασικής ομάδας
```

uid=1240 (dzeina) gid=306 (epl371)
groups=231 (faculty), 306 (epl371), 314 (epl132), 348 (anyplacegrp), 41
1 (epl646), 426 (colloqgrp), 446 (crowdgrp), 453 (smartpgrp), 466 (smartlgrp), 488 (smartnet), 505 (tvmgrp)

Άντληση Ταυτοτήτων από Εξυπηρετητή Ταυτοποίησης LDAP - Εντολή getent

Παρουσίαση χρηστών (αντίστοιχο του /etc/passwd)

\$getent passwd

aandre28: *: 2923: 472: Andreou

Andre:/home/students/cs/2011/aandre28:/bin/bash

acosta01:*:2776:472:Andri

Costa:/home/students/cs/2011/acosta01:/bin/bash

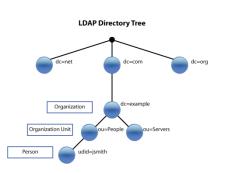
ageorg35:*:2743:472:Anna

Georgiou:/home/students/cs/2011/ageorg35:/bin/bash

Παρουσίαση στοιχείων ομάδας (αντίστοιχο του /etc/groups)

\$getent group cs11

cs11: *: 472:

- Δικαιώματα Πρόσβασης αρχείων και καταλόγων κατά τη δημιουργία τους
 - Εντολή umask (Ορίζει τι δικαιώματα αφαιρούνται)
 - Τα εξ' ορισμού (προεπιλεγμένα) δικαιώματα ενός δημιουργηθέντος αρχείου ή καταλόγου ρυθμίζονται αρχικά χρησιμοποιώντας μια μεταβλητή 3-ψηφίων σε οκταδικό σύστημα, που ονομάζεται user mask.
 - Αυτό το user mask έχει ορισθεί από τον system administrator όταν δημιουργήθηκε ο λογαριασμός του κάθε χρήστη.
 - Το user mask περιέχει τις ρυθμίσεις σε οκταδικό για τα δικαιώματα πρόσβασης που ΑΦΑΙΡΟΥΝΤΑΙ από το μέγιστο όταν ένας κατάλογος ή αρχείο δημιουργείται.

- Μέγιστα Δικαιώματα **κατά την δημιουργία**:
 - Καταλόγου: <u>777</u> (δηλ., rwxrwxrwx)
 - **Αρχείου**: 666 (δηλ., rw-rw-rw-)
 - Π.χ., με "touch a" τα δικαιώματα του a είναι "666 umask"
- Γιατί 666 σε αρχεία και 777 σε καταλόγους;
 - Το UNIX προσπαθεί να συμπεριφέρεται έξυπνα όσον αφορά τα execute δικαίωμα.
 - Πρακτικά τα αρχεία θεωρούνται ότι δεν έχουν ΠΟΤΕ execute δικαιώματα κατά τη δημιουργία τους.
 - Αφαιρώντας εξ'ορισμού το execute σε αρχεία επιτρέπει το σύστημα να έχει περισσότερη ασφάλεια.
 - Το execute σε καταλόγους δεν αφαιρείται εφόσον μπορεί να θέλουμε να παρέχουμε access by file name


```
– Παράδεγμα
                                    Το επιπλέον 0 θα εξηγηθεί σε λίγο
     bash-3.1$ umask
     0022
     bash-3.1$ touch test.txt
     bash-3.1$ is -1 test.txt
     -rw-r--r-- 1 cchrys tspecial 0 Jan 31 06:27 test.txt
     bash-3.1$ mkdir test-perm
     bash-3.1$ ls -ld test-perm/
    drwxr-xr-x 2 cchrys tspecial 4096 Jan 31 06:28 test-
       perm/
                    Directory
File
                    777-022=755
666-022 = 644
```


Παράδεγμα (συνέχεια)

```
bash-3.1$ umask 077 (group & others: NO permissions)
bash-3.1$ touch test2.txt \longrightarrow File: 666 - 077 = 600
bash-3.1$ 1s -1 test2.txt
-rw-----1 cchrys tspecial 0 Jan 31 06:59 test2.txt
bash-3.1$ mkdir test2-perm Directory: 777 - 077 = 700
bash-3.1$ 1s -1d test2-perm (-d:show dir not content)
drwx----2 cchrys tspecial 4096 Jan 31 07:00 test2-
  perm
```

- Το *umask* ρυθμίζεται μια φορά και ισχύει μέχρι την αποσύνδεση του session.
 - Κάθε φορά που συνδεόμαστε (log in) στο σύστημα, το *umask* κρατά την προεπλεγμένη του τιμή (αργότερα θα μιλήσουμε για το προφίλ) ΕΠΛ 421 – Προγραμματισμός Συστημάτων, Γιαν. Κύπρου - Δημήτρης Ζεϊναλιπούρ © 3-55

Ειδικά Δικαιώματα Πρόσβασης

- Σε πολλές περιπτώσεις προκύπτει η ανάγκη για προσωρινά αναβαθμισμένα δικαιώματα.
 - Π.χ., ο χρήστης dzeina:faculty να έχει δικαιώματα root:root κατά την εκτέλεση την εντολής /usr/bin/passwd
- Υπάρχουν οι ακόλουθοι τρόποι:
 - Login as <newuser> (π.χ., su newuser)
 - 2. Run command with sudo (π.χ., sudo –u newuser /usr/bin/passwd, requires the existence of configurations in /etc/sudoers/)

Use the following to avoid annoying password prompt – useful in scripts:

\$ sudo visudo [username] ALL=(ALL) NOPASSWD: ALL

- 1. Special Permissions on Executable (Ειδικά Δικαιώματα)
 - •Set User ID (SUID) -- για εκτελέσιμα αρχεία
 - •Set Group ID (SGID) -- για εκτελέσιμα αρχεία
 - •Sticky bit (STB) τμό για καιταλό γου ζύπρου Δημήτρης Ζεϊναλιπούρ ©

Ειδικά Δικαιώματα Πρόσβασης: 🙏 Αρχεία

Ενδέχεται να είναι και στο τέλος

- Ρύθμιση Ειδικών Δικαιωμάτων
 - Χρήση της εντολής chmod σε οκταδική μορφή:
 - π.χ. *chmod* **7777** *filename*

suid	sgid	stb	r	W	X	r	W	X	r	W	X
4	2	1	4	2	1	4	2	1	4	2	1
7			7			7			7		
Special			user			group			others		

Ειδικά Δικαιώματα Πρόσβασης: **Αρχεία**

- Ειδικά Δικαιώματα: Set User ID (SUID)
 - SUID επιτρέπει στους χρήστες να εκτελέσουν ένα αρχείο και να γίνουν προσωρινοί ιδιοκτήτες (Owners) του αρχείου (κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης).
 - Στο Linux / Unix αγνοείται για καταλόγους (μόνο για αρχεία)
 - Παράδειγμα: Η εντολή *passwd* ή ping με ιδιοκτήτη τον *root* έχει τις ακόλουθες ειδικές ρυθμίσεις:

```
bash-3.1$ ls -l /usr/bin/passwd
-r-s--x--x 1 root root 21944 Feb 12 2006 /usr/bin/passwd

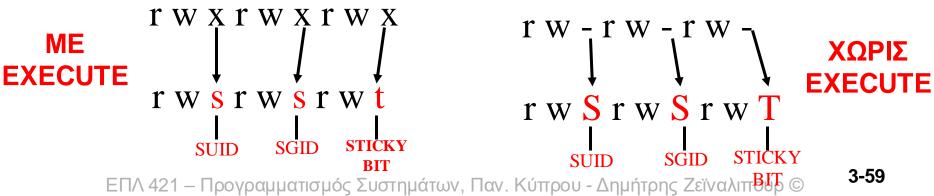
bash-3.1$ ls -al /bin/ping
-rwsr-xr-x 1 root root 40760 Sep 26 2013 /bin/ping
```

- Όταν ένας χρήστης εκτελεί την εντολή passwd, ο χρήστης γίνεται προσωρινά ο «root» χρήστης για όσο τρέχει η εντολή (δηλ., η διεργασία θα έχει τα ίδια δικαιώματα όπως αυτά του ιδιοκτήτη 3-58
- του αρχείου) ΕΠΛ421 - Προγραμματισμός Συστημάτων, Παν. Κύπρου - Δημήτρης Ζεϊναλιπούρ © • Θα δούμε σε λίγο πως τίθεται η επιλογή «s»

• Παρουσίαση Ειδικών Δικαιωμάτων

- Η κατάσταση των δικαιωμάτων πρόσβασης που εμφανίζεται με την εντολή «ls -l» δεν έχει ξεχωριστό τμήμα για τα ειδικά δικαιώματα σε πολλές υλοποιήσεις 🖰.
- Επειδή τα ειδικά δικαιώματα απαιτούν συνήθως «execute», καλύπτουν/αντικαθιστούν το δικαίωμα execute στην παρουσίαση της εντολής «ls -l».

- Ειδικά Δικαιώματα: Set Group ID (SGID)
 - Η SGID κάνει τους χρήστες να γίνουν μέλος της ομάδας του γονικού καταλόγου
 - Χρήσιμο για δημιουργία κοινόχρηστης πρόσβασης σε άτομα από διαφορετικές ομάδες (π.χ., student, faculty)
 - Υπάρχει κάποια ομάδα "GALL" με μέλη τους A:G1, B:G2, C:G3 (username:group)
 - Ο κατάλογος /projects/ ανήκει στο GALL.

- Τώρα το **file** είναι του **A:G1** (δείτε ls –al file)

Ενώ εάν εκτελούσαμε το πιο κάτω πριν το touch:

– chmod 2777 /projects/

suid **sgid**

Special

4

Παράδειγμα SGID

\$ls -ald anyplace/ # d shows directory not content drwxrwsr-x 21 kgeorg10 anyplacegrp 4096 Jan 2 00:02 anyplace/

Πλέον, ότι αρχεία δημιουργούνται ανήκουν στο group anyplacegrp στο οποίο ανήκουν και οι δυο χρήστες (βολικό για αλλαγές και από τους δυο)

\$ ls -al

total 180

drwsrwsr-x 21 kgeorg10 anyplacegrp 4096 Jan 2 00:02.

drwxr-xr-x 68 root root 8192 Sep 30 10:02 ...

drwsr-sr-x 2 dzeina anyplacegrp 4096 Sep 19 14:57 architect

drwsr-sr-x 2 dzeina anyplacegrp 4096 Sep 19 14:57 contact

-rwxrw-rw- 1 dzeina anyplacegrp 181 Sep 18 13:55 contact.html

drwxrwxr-x 2 kgeorg10 anyplacegrp 4096 Nov 27 13:14 css

- Ειδικά Δικαιώματα: Sticky Bit (STB)
 - Εάν εφαρμοστεί το Sticky Bit τότε η διαγραφή αρχείων/καταλόγων μπορεί να γίνει από ένα χρήστη μόνο σε αρχεία που έχει προσθέσει ο ίδιος ο χρήστης.
 - Το Sticky Bit εκτελεί μια χρήσιμη λειτουργία στους καταλόγους, π.χ., στο /tmp (κοινόχρηστος χώρος)
 - Παράδειγμα:

bash-3.1\$ *ls -ld /tmp*drwxrwxrwt 71 root root 16384 Jan 31 04:10 /tmp

Sticky Bit

- Εάν το /tmp ήταν απλά 777 τότε θα μπορούσε οποιοσδήποτε να διαγράφει καταλόγους/αρχεία άλλων χρηστών (όχι μόνο προσωπικούς).

Προσθήκη Τοπικών Χρηστών (Eντολή useradd – LDAP luseradd / Igroupadd)

less /etc/default/useradd
 GROUP=100
 HOME=/home
 INACTIVE=-1
 EXPIRE=
 <u>SHELL</u>=/bin/bash
 SKEL=/etc/skel
 CREATE MAIL SPOOL=yes

To change the **default home directory** location for all new users
useradd -D -b /opt/users

To change the **default login shell** # useradd -D -s /bin/sh

ΕΠΛ 421 – Προγραμματισμός Συστημάτων,

```
Create multiple users with same UID # useradd -o chrisk -u 501 # useradd -o chris -u 501 # useradd -o user -u 501
```

Verify the UID of the newly create users

```
# grep 501 /etc/passwd
chrisk:x:501:501::/home/chrisk:/bin/sh
chris:x:501:504::/home/chris:/bin/sh
user:x:501:505::/home/user:/bin/sh
```

Manually assign a UID to the user # useradd -u 550 chrisk

Add user to different primary group

useradd -g admin,dba chris